

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BUNGE LA TANZANIA**

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA HESABU ZA SERIKALI (PAC)

TAARIFA YA SHUGHULI ZA KAMATI KWA MWAKA 2019

(Inatolewa chini ya Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016)

Idara ya Kamati za Bunge

S.L.P. 941

DODOMA

JANUARI, 2020

IKISIRI

Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali (PAC) ina dhima kubwa kwa mujibu wa Kanuni za Kudumu za Bunge Toleo la Januari, 2016 kushughulikia maeneo yenye matumizi mabaya ya fedha za umma katika Wizara, Idara, Wakala na Mashirika ya Umma. PAC imekuwa ikitekeleza wajibu wake huo kwa kutumia ¹Taarifa za Ukaguzi za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG).

Chimbuko la Taarifa hii linatokana na masharti ya Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016. Taarifa imechambua kwa kina utekelezaji wa shughuli za Kamati kwa kuzingatia majukumu ya Kikanuni ya Kamati ya PAC kwa kipindi cha mwaka 2019.

Kamati imebainisha maeneo kadhaa ambayo yana changamoto za matumizi ya fedha za umma. Maeneo hayo ni pamoja uwepo wa kiasi kikubwa cha kodi kisichokusanywa na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) kutokana sababu kadhaa kama vile ukadiriaji wa kodi usiokuwa na uhalisia pamoja na uwepo wa mashauri mbalimbali ya kikodi ambayo hayakamiliki kwa wakati. Aidha, dosari nyingine ni pamoja na usimamizi usioridhisha wa Mikataba hasa ya ujenzi na ukarabati katika

¹ Rejea Kifungu cha 16 cha Nyongeza ya nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge Toleo la Januari, 2016

Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia hali inayosababisha ongezeko la gharama za ujenzi na hivyo kusababisha hasara kwa Serikali.

Maeneo mengine ambayo Kamati imebainisha uwepo wa viashiria vya hasara katika rasilimali za Umma ni pamoja na ucheleweshaji wa kukamilika Miradi katika Wakala wa Majengo Tanzania (TBA) na Shirika la Nyumba la Taifa (NHC). Ucheleweshaji huo umesababisha ongezeko kubwa la gharama za Miradi na kutofikiwa kwa malengo kwa Miradi husika. Aidha, Kamati imebainisha changamoto za ufanisi na utendaji katika Shirika la Madini la Taifa (STAMICO) na pia kutokuwepo kwa Mkataba wa kimaandishi (*Written loan agreement*) kati ya Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF) na Chuo Kikuu cha Dodoma unaohusu ujenzi wa Hospitali ya Benjamini Mkapa.

Kamati imetoa mapendekezo mahsusi katika maeneo yenye matumizi mabaya ya fedha za umma ikiwa ni pamoja kuishauri Serikali kuboresha na kuziongezea uwezo Bodi ya Rufaa za Kodi na Baraza la Rufaa za Kodi kwa kuteua Wenyeviti, Makamu Wenyeviti na Wajumbe wa kutosha ili kuziwezesha Taasisi hizi kufanya vikao vya kusikiliza na kuhitimisha kesi za kodi kwa wakati. Aidha, Kamati imependekeza kwa TRA kuongeza

uwezo na ujuzi kwa wafanyakazi wote wanaohusika na ukaguzi na ukadiriaji wa kodi kupitia mafunzo mbalimbali yatakayowawezesha kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi na hivyo kuongeza mapato ya Serikali kwa kukadiriwa kodi kwa usahihi.

Kwa upande wa Shirika la Madini la Taifa (STAMICO), Kamati imeshauri Serikali kupitia Ofisi ya Msajili wa Hazina (TRO) iimarisha usimamizi wa karibu wa STAMICO ikiwa ni pamoja na kufanya tathmini ya shughuli za utendaji wa kila siku wa Shirika hilo. Aidha, Serikali ifanye mapitio ya mikataba yote ambayo STAMICO imeingia na Kampuni Tanzu ili kuhakikisha makubaliano katika Mikataba yanatekelezwa ipasavyo na masharti hasi yanaondolewa.

Kwa upande wa Shirika la Nyumba la Taifa (NHC), Wakala wa Majengo Tanzania (TBA) na Fungu – 46 Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia, Kamati imependekeza kuimarisha Vitengo vya usimamizi wa Miradi ili kuepuka ongezeko la gharama lililotokana na kutokuwepo kwa usimamizi wenye ufanisi. Aidha, Kamati, imetoa mapendekezo kuhusu maboresho ya msingi katika Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF), Mamlaka ya Bandari Tanzania (TPA) na pia hatua za kuchukua kwa uwekezaji uliofanywa na NSSF katika ununuzi wa hisa za Vodacom.

YALIYOMO

IKISIRI	1
YALIYOMO	iv
SEHEMU YA KWANZA	1
1.0 MAELEZO YA JUMLA	1
1.1 Utangulizi.....	1
1.2 Majukumu ya Kamati.....	2
1.3 Muhtasari wa Matokeo ya Utekelezaji wa Shughuli za Kamati	3
1.3.1 Utekelezaji wa Mapendekezo yaliyotolewa na Kamati ya Hesabu za Serikali kipindi kilichopita.....	7
SEHEMU YA PILI	15
2.0 UCHAMBUZI WA MATOKEO YA UTEKELEZAJI.....	15
2.1 Maelezo ya Jumla Kuhusu Uchambuzi	15
2.2 Uchambuzi	16
2.2.1 Uchambuzi wa Hali ya Ufanisi katika Utendaji wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA)	16
2.2.2 Kutokamilika kwa Usimikaji wa Mifumo Muhimu ya Uendeshaji na Usimamizi wa Shughuli za Bandari kati ya Mwaka 2010 – 2019	21
2.2.3 Kutokuwepo kwa Makubaliano ya Mkopo kati ya Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF) na Chuo Kikuu cha Dodoma na Kupungua kwa Mtaji wa Mfuko	24
2.2.4 Changamoto za Utendaji katika Shirika la Madini la Taifa (STAMICO)	26
2.2.5 Dosari katika Usimamizi wa Ujenzi wa Vyuo vya Ualimu katika Fungu 46 - Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia	29
2.2.6 Kutokamilika kwa Muda Mrefu kwa Baadhi ya Miradi ya Shirika la Nyumba la Taifa (NHC)	33
2.2.7 Ucheleweshaji wa Utekelezaji wa Miradi ya Wakala wa Majengo Tanzania (TBA)	36
2.2.8 Uwekezaji Uliofanywa na NSSF Katika Hisa za Vodacom Unaotoa Faida Ndogo Ukilinganisha na Dhamana za Serikali	39
SEHEMU YA TATU	41
3.0 MAONI NA MAPENDEKEZO	41
3.1 Maelezo ya jumla.....	41
3.2 Maoni	41
3.3 Mapendekezo	42
3.3.1 Kuhusu Hali ya Ufanisi wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA).....	43
3.3.2 Usimikaji wa mifumo muhimu ya uendeshaji na usimamizi wa shughuli za TPA	45
3.3.3 Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF)	46

3.3.4	Kuhusu Utendaji wa Shirika la Madini la Taifa (STAMICO).....	47
3.3.5	Shirika la Nyumba la Taifa (NHC)	48
3.3.6	Kutokamilika kwa wakati kwa Miradi ya TBA	49
3.3.7	Shirika la Taifa la Hifadhi ya Jamii (NSSF)	50
3.3.8	Usimamizi wa Mikataba ya Ujenzi katika Wizara ya Elimu , Sayansi na Teknolojia	51
SEHEMU YA NNE		52
4.0	HITIMISHO	52
4.1	Shukurani.....	52
4.2	Hoja	55

**TAARIFA YA SHUGHULI ZA KAMATI YA KUDUMU YA
BUNGE YA HESABU ZA SERIKALI (PAC) KWA MWAKA
2019**

*(Inatolewa chini ya Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za
Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016)*

SEHEMU YA KWANZA

1.0 MAELEZO YA JUMLA

1.1 Utangulizi

Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016, naomba kuwasilisha Taarifa ya Mwaka ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali (PAC), kuhusu shughuli zilizotekelezwa kwa mwaka 2019 na kuliomba Bunge lako Tukufu liipokee na kujadili inavyostahili.

Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka 2019, Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali (PAC) ilipokea na kujadili Taarifa ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kuhusu ukaguzi wa Hesabu za Serikali Kuu na Mashirika ya Umma kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2018,

naomba kulijulisha Bunge lako Tukufu kuwa maelezo yanayotolewa katika Taarifa hii yanatokana na Hesabu zilizokaguliwa kama zilivyowasilishwa katika Taarifa hiyo ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.

1.2 Majukumu ya Kamati

Mheshimiwa Spika, Shughuli za Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali zilizingatia majukumu yake yaliyoainishwa katika Kifungu cha 14 cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016. Majukumu hayo ni: -

- a) Kushughulikia maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi mabaya ya fedha za umma katika Wizara za Serikali yaliyoainishwa katika Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali;
- b) Kufuatilia utekelezaji wa mapendekezo yaliyokwishatolewa na Kamati hiyo yenye lengo la kuondoa matatizo hayo; na
- c) Kutoa mapendekezo na Ushauri kwa Wizara za Serikali kuhusu matumizi mazuri ya fedha za umma ili kupunguza matumizi mabaya ya fedha za umma.

Mheshimiwa Spika, Msingi wa majukumu hayo unatokana na Taarifa ya hesabu zilizokaguliwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kama ilivyobainishwa katika Kifungu cha 16 cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016.

1.3 Muhtasari wa Matokeo ya Utekelezaji wa Shughuli za Kamati

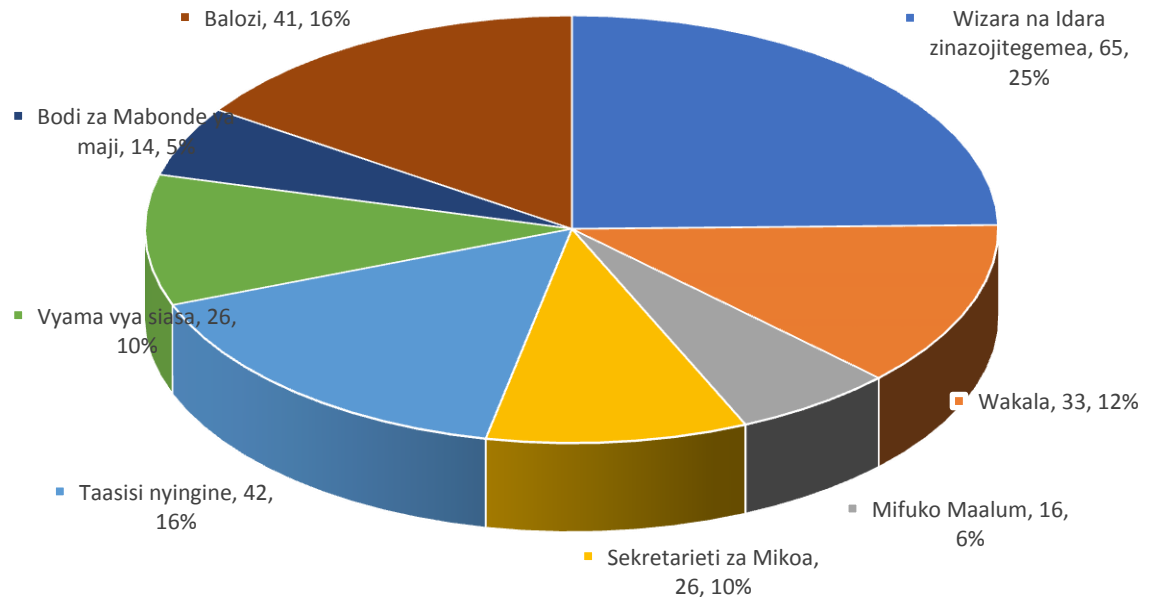
Mheshimiwa Spika, Shughuli za Kamati kwa mwaka 2018/2019, zililenga kushughulikia maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi mabaya ya fedha za umma katika Wizara na Mashirika ya Umma kama yalivyobainishwa katika Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa Mwaka wa fedha unaoshia tarehe 30 Juni, 2018. Aidha, shughuli hizo zilikusudia kufuatilia utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali (PAC) mwezi Januari, 2019.

Mheshimiwa Spika, Kwa kuzingatia Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977, kwa mwaka wa fedha ulioishia Juni 30, 2018 Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali

(CAG) alifanya ukaguzi wa jumla ya Taasisi² 263 za Serikali Kuu ikijumuisha Wizara na Idara zinazojitegemea 65, Wakala 33, Mifuko maalum 16, Sekretarieti za Mikoa 26, Taasisi nyingine 42, Vyama vya Siasa 26, Bodi za Mabonde ya Maji 14 na Balozi 41. Ukaguzi ulihusisha pia Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), Hesabu Jumuifu za Taifa (*Consolidated accounts*), ukaguzi wa malipo tarajali ya pensheni na kaguzi maalum. Mchanganuo wa Taasisi zilizokaguliwa ni kama unavyoonekana katika Chati Na. 1.1-hapa chini: -

² Rejea ukurasa xix wa Taarifa ya Mdhambi na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa Hesabu za Serikali Kuu kwa Mwaka wa Fedha unaoishia tarehe 30 Juni, 2018.

Chati Na. 1.1 Mgawanyo wa Taasisi za Serikali Kuu zilizokaguliwa mwaka 2018.

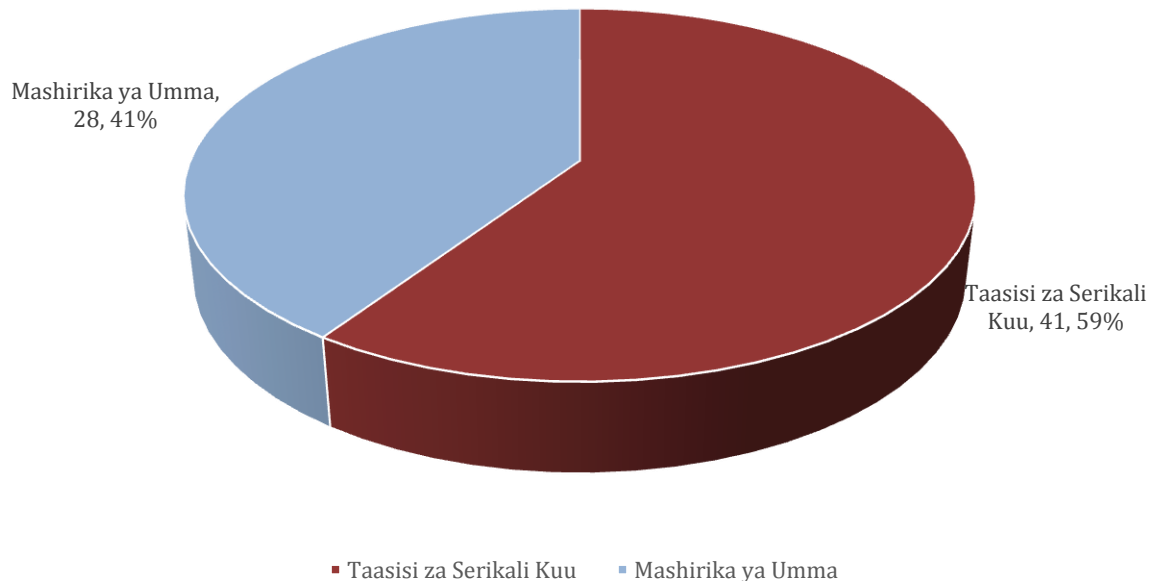
Chanzo: Taarifa ya CAG kwa ukaguzi wa Serikali Kuu kwa mwaka wa fedha unaoshia tarehe 30 Juni, 2018.

Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa Mashirika ya Umma, Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali alikaguwa na kutoa Taarifa ya jumla ya Mashirika ya Umma 122 pekee ikilinganishwa na Mashirika 150 yaliyokaguliwa kwa mwaka 2017.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilifanikiwa kuchambua na kujadili Taarifa ya Hesabu zilizokaguliwa za jumla ya Mafungu 41 ya Serikali Kuu na 28 ya Mashirika ya Umma. Aidha, Kamati ilipata fursa ya kutembelea

baadhi ya Miradi ya maendeleo ikiwamo ya ujenzi wa ofisi, barabara, soko, stendi ya mabasi Dodoma na uwekezaji katika Miradi ya ujenzi wa nyumba za kibiashara, Dar es Salaam. Mchanganuo wa Mafungu yaliyojadiliwa na Kamati kwa mwaka wa fedha unaoishia tarehe 30 Juni, 2018 umechambuliwa katika chati 2.1 hapa chini: -

Chati Na. 2.1: Mafungu yaliyojadiliwa na Kamati kwa mwaka 2019

Chanzo: Uchambuzi wa Kamati kwa mafungu mbalimbali kwa mwaka 2019

Mheshimiwa Spika, Jumla ya mafungu sitini na tisa yalifika mbele ya Kamati kwa ajili ya kujadiliwa. Aidha, Maafisa Masuuli na Wenyeviti wa Bodi za Taasisi husika walihojiwa na Kamati kuhusu Taarifa za hesabu zao.

1.3.1 **Utekelezaji wa Mapendekezo yaliyotolewa na Kamati ya Hesabu za Serikali kipindi kilichopita**

Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali iliyowasilishwa Bungeni tarehe 01 Februari, 2019 jumla ya mapendekezo tisa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali yaliridhiwa na kuwa Maazimio ya Bunge.

Mheshimiwa Spika, Kwa lengo la kufuatilia utekelezaji wa Maazimio ya Bunge yaliyotolewa kipindi kilichopita, mapema mwezi Aprili 2019, Kamati ilipokea majibu ya Serikali kuhusu utekelezaji wa Maazimio ya Bunge.

Mheshimiwa Spika, Matokeo ya uhakiki wa utekelezaji wa Maazimio ya Bunge yaliyotokana na Taarifa ya PAC kwa kiasi kikubwa yamebainisha kwamba, Serikali imezingatia ushauri na maelekezo ya Bunge.

Kamati imepitia azimio moja baada ya lingine na kuridhika na hali ya utekelezaji. Jambo hili ni muhimu na la kujivunia kama mojawapo ya mafanikio ya Bunge lako tukufu. Mapitio ya utekelezaji wa Maazimio hayo kwa muhtasari ni kama ifuatavyo: -

a) Kuhusu uhakiki wa Mfuko Mkuu wa Serikali; Majibu ya Serikali yamebainisha hatua kadhaa zilizochukuliwa baada ya ukahiki wa Mfuko Mkuu wa Serikali kama ilivyokuwa imependekezwa na Kamati. Hatua hizo ni pamoja na: -

- i. Maboresho ya mfumo wa kahasibu na mapato ya Serikali ³(IFMS);
- ii. Maboresho ya mfumo wa ulipaji mishahara kwa njia ya Kielektroniki (GSPP);
- iii. Kuunganishwa kwa mfumo kwa kukusanya mapato ya Serikali (GePG) na Taasisi mbalimbali za Serikali ikiwa ni pamoja na kufanya tathmini ya utendaji wa mfumo wa Akaunti Jumuifu ya Hazina (TSA); na

³ Maboresho kutoka EPICOR 9.05 kwenda EPICOR 10

iv. Serikali imeihakikishia Kamati kuwa itaendelea kuzingatia Sheria ya Bajeti katika utekelezaji wa shughuli zake za kila siku.

b) Kuhusu uwekezaji usio na tija uliofanywa na Shirika la Taifa la Hifadhi ya Jamii (NSSF), Serikali iliifahamisha Kamati kuwa Miradi yote iliyotekelezwa na NSSF na kuwa na dosari katika utekelezaji wake ipo chini ya uchunguzi wa Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU). Kwa msingi huo, hatua za kisheria zitachukuliwa pindi uchunguzi utakapokamilika. Aidha, kwa Miradi saba ambayo Kamati ilikuwa imebainisha kuwa na dosari za utekelezaji, maelezo ya Serikali yameainisha mikakati kadhaa ambayo mingi imelenga katika mbinu ya kupunguza hasara iliyokwishajitokeza hapo awali (*Loss reduction strategy*) ili kuokoa fedha za Wanachama zilizokuwa zimewekezwa katika maeneo hayo.

- c) Kuhusu Ukaguzi Maalum wa Ubia kati ya Shirika la Maendeleo la Taifa (NDC) na Kampuni ya IETL ambapo Kamati ilipendekeza kufanyike mapitio ya ⁴Mkataba wa Mradi huo ambao haukuwa na maslahi mapana kwa Taifa. Ufafanuzi wa Serikali katika eneo hili ni kuwa, kuliundwa Kamati maalum ya Wataalam ili kujadiliana na Mwekezaji husika ili kurejesha fedha zote ambazo Taarifa ya CAG ilibaini zililipwa kimakosa. Pamoja na jitihada hizo, Serikali inatathmini hali ya kiutendaji ya NDC (*Corporate Valuation*) kubainisha uwezo wa rasimali watu na fedha katika utekelezaji wa dila na dhima ya Shirika hilo.
- d) Kuhusu madeni sugu ya matrekta yaliyokopeshwa na Shirika la Uzalishaji Mali la Suma (SUMA – JKT), ufafanuzi na utekelezaji wa Serikali umebainisha kuwa hadi kufikia mwezi Aprili 2019, jumla ya **shilingi 7,920,927,213** zilikuwa zimekusanywa. Aidha, kufuatia maagizo ya Mheshimiwa Rais kuwa wadaiwa wote wa SUMA – JKT wawe wamelipa madeni yao ndani ya siku

⁴ Joint Venture Agreement and Shareholders Agreement

thelathini kuliwezesha ukusanyaji wa deni la **shilingi 2,326,784,200.**

e) Kuhusu mikopo chechefu katika Benki ya maendeleo ya TIB, Serikali imetoa ufafanuzi kuwa kwa wakopaji wa jumla ya **shilingi bilioni 89** walipewa notisi ya kutakiwa kurejesha mikopo yao kama Bunge lilivyoazimia. Changamoto kubwa kwa suala la mikopo chechefu ni kuwa wakopaji wanakimbilia Mahakamani na kuomba zuio la mali zao kukamatwa hivyo kukwamisha jitihada za urejeshaji wa mikopo kupitia dhamana za wadaiwa.

f) Kuhusu malipo ya resheni wa watumishi wasio Askari pamoja na malipo kwa mtoa huduma⁵ ambaye hakutoa huduma, majibu ya Serikali yamefafanua kuwa uchunguzi wa masuala hayo ulikamilika 07/03/ 2019 na kupelekwa Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka (DPP) kwa hatua zaidi. Aidha, Kamati ilipata Taarifa kuwa mojawapo ya

⁵ Rejea Mkataba wa Giva Justice

mashauri hayo tayari limefikishwa Mahakamani ili haki iweze kutendeka.

g) Kuhusu deni ambalo TBA walikuwa wamechukua mkopo katika Benki ya CRDB na kuonekana uwepo wa vipengele vyenye masharti hasi kwa Serikali, Kamati imefahamishwa kuwa mkopo husika wa **shilingi 3,626,896,766** umesitishwa kama Bunge lilivyoazimia. Aidha, “*commitment fee*” ya asilimia mbili ambayo ilikuwa moja ya sharti hasi katika mkopo huo ilisitishwa.

h) Kuhusu madeni ya TANESCO, TPDC, SONGAS na PAET, Kamati ilipata maelezo ya Serikali kupitia kwa Ofisi ya Msajili wa Hazina (TRO) ambapo kwa kupitia majadiliano ya kiutawala madeni hayo yameanza kulipwa. Mathalani, hadi kufikia tarehe 31 Januari, 2019 kupitia mazungumzo husika, TIB iliweza kukusanya **Dola za Marekani Milioni 4.4** kutoka TPDC. Hivyo, Kamati ina imani kuwa madeni haya yataendelea kupungua kadri muda unavyoendelea.

i) Mwisho, kuhusu hoja ya Mkataba wa Ubia kati ya Jeshi la Polisi na Mwekezaji wa eneo la Osterbay Dar es Salaam, majibu ya Serikali yamefafanua kuwa Timu ya Wataalamu iliyoundwa na Serikali imekamilisha kazi yake ya mapitio ya Mkataba na majadiliano na Mwekezaji husika. Aidha, utekelezaji wa makubaliano umeanza kufanyika ikiwa ni pamoja na makabidhiano ya nyumba za **Askari 330** za **Maafisa 23** Kituo cha Polisi Oysterbay zilizojengwa na Mwekezaji. Kamati inategemea makubaliano yote yatakamilika kwa wakati ili kuendelea kuongeza uwajibikaji katika usimamizi wa fedha na rasilimali za umma.

Mheshimiwa Spika, Pamoja na utekelezaji wa Maazimio ya Bunge ambao umefanyika kwa kiasi kikubwa kama ilivyofafanuliwa hapo awali, Kamati inaendelea kusisitiza umuhimu wa Serikali kukamilisha kwa haraka hoja zote ambazo bado zipo kwenye uchunguzi na kuchukua hatua stahiki.

Mheshimiwa Spika, Masuala ya hoja za ukaguzi katika NSSF, Jeshi la Polisi Fungu 28, NDC, madeni ya SUMA - JKT na madeni ya TIB yamechukua muda mrefu

kukamilika. Katika kipindi chote cha miaka minne ya uhai wa Kamati hii, tumesisitiza sana masuala ya kiuwajibikaji katika Taasisi za Umma. Hata hivyo, kumekuwa na dosari za kuchukua hatua kutokana na kutokamilika kwa uchunguzi pale panapokuwa na tuhuma mbalimbali za ubadhirifu. Hivyo ni muhimu Serikali ikaweka nguvu zaidi katika eneo hilo ili kutokwamisha uwajibikaji katika matumizi ya fedha za umma.

SEHEMU YA PILI

2.0 UCHAMBUZI WA MATOKEO YA UTEKELEZAJI

2.1 Maelezo ya Jumla Kuhusu Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Ili kubainisha maeneo yenye matatizo ya matumizi mabaya ya fedha za umma na kwa kuzingatia Taarifa ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali katika Kaguzi mahususi za Mafungu ya Serikali Kuu na Mashirika ya Umma, vigezo vya msingi vilitumika kuainisha maeneo hayo.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilijielekeza katika kubainisha thamani ya pesa iliyotumika katika matumizi yaliyoripotiwa na kukaguliwa (*Value for money criteria*), uzingatiaji wa bajeti, kiasi cha matumizi ikilinganishwa na mahitaji halisi, matokeo ya Taarifa za Kaguzi Maalum zilizofanyika hivi karibuni na umakini katika matumizi yaliyoripotiwa na kukaguliwa.

Mheshimiwa Spika, Pamoja na vigezo hivyo, Kamati pia ilijielekeza kwa kuangalia hali ya Kujirudia rudia kwa hoja za ukaguzi katika Taasisi husika, uzingatiaji wa Mamlaka halali za kuidhinisha matumizi ya fedha, uzingatiaji wa Sheria, Kanuni na taratibu za matumizi

ya fedha za umma na kuwepo kwa Kumbukumbu na nyaraka zinazopaswa kutunzwa kwa ushahidi wa matumizi kama zilivyohitajiwa na CAG.

2.2 Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Kufuatia vigezo na mambo ya msingi niliyoyataja hapo awali, uchambuzi wa Taarifa ya CAG kwa mafungu mahususi ya Serikali Kuu na Mashirika ya Umma ulibainisha mambo yafuatayo: -

2.2.1 Uchambuzi wa Hali ya Ufanisi katika Utendaji wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA)

Mheshimiwa Spika, Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) ndio chombo kilichopewa jukumu la msingi la kisheria kukusanya kodi mbalimbali hapa Nchini. Kama inavyoeleweka, kwa miaka ya karibuni TRA imepiga hatua kubwa katika kuongeza ufanisi wa kiutendaji ikiwa ni pamoja na kuongeza wigo wa ukusanyaji wa mapato na ongezeko la mapato ya Serikali. Hatua hii imesaidia kuongeza mapato na hivyo kuwezesha utekelezaji wa Miradi mikubwa ya Serikali.

Mheshimiwa Spika, Pamoja na jitihada kubwa zinazofanywa na TRA katika kukusanya mapato ya Serikali, uchambuzi wa Kamati katika Taarifa ya CAG kwa hesabu zinazoishia tarehe 30 Juni, 2018 umebaini changamoto kadhaa za ambazo zinapunguza kasi ya ukusanyaji wa mapato stahiki ya Serikali.

Mheshimiwa Spika, Changamoto zinazochangia na kushusha kasi ya ukusanyaji wa mapato ya Serikali katika TRA ni pamoja na hizi zifuatazo: -

1. Kuchelewa kufanyika usuluhishi wa madeni ya kikodi (*Weakness in the process of reconciliation of tax receivables*);
2. Kutofanyika kwa usahihi kwa ukadiriaji wa kodi ya zuio (*Withholding tax*) na ushuru wa stempu (*Stamp duty*);
3. Uwepo wa madeni ya kikodi ya muda mrefu yasiokusanywa;
4. Ucheleweshaji usio kuwa na tija wa maamuzi ya rufaa za kikodi⁶. Suala hili limejitokeza katika Bodi

⁶ Jumla ya mashauri 817 ya kikodi yalikuwa hayajashughulikiwa hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2018

ya Rufaa za Kodi (TRAB), Baraza la Rufaa za Kodi (TRAT) na Mahakama ya Rufaa Tanzania;

5. Ufuatiliaji hafifu wa madeni ya kikodi;
6. Kutofanyika kwa mapitio ya kina ya miamala ya kifedha ya Makampuni ya Kimataifa (*inadequate review of related party transactions of multinational companies*);
7. Dosari katika usimamizi wa makusanyo ya kodi katika viwanja vya Ndege;
8. TRA kutowasilisha kwa wakati mapato inayokusanya kwa niaba ya Taasisi nyingine za Serikali;
9. Dosari katika usimamizi wa kodi zinazotakiwa kukusanywa kutokana na mafuta yanayoingizwa hapa Nchini na yanayosafirishwa kwenda Nje ya Nchi; na
10. Dosari katika mfumo wa TANCIS hivyo kusababisha baadhi ya kodi kutokusanywa kwa bidhaa zinazosafirishwa Nje ya Nchi kupitia hapa Nchini.

Mheshimiwa Spika, Kutokana na changamoto zilizobainishwa hapo juu, uchambuzi wa Kamati umebainisha kiasi cha mapato ambayo hayakukusanywa hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2018 kama inavyofafanuliwa katika jedwali Na. 2.1 hapa chini: -

Jedwali Na. 2.1 Mapato ambayo hayakukusanywa na TRA kutokana na dosari mbalimbali

Idara ya Kikodi (Tax department)	Kodi isiyokusanywa kutokana na dosari za kiutendaji (Inefficiency issues)	Kodi isiyokusanywa kutokana na dosari za ukadiriaji (Potential revenue not assessed)	Kodi isiyokusanywa (Potential revenue uncollected)	Jumla
Idara ya Kodi za Ndani (Domestic revenue department)	TZS. 76,404,212,066.38	TZS.142,477,308.83	TZS. 80,858,621,763.81	TZS.157,405,311,139.02

Idara ya Walipa kodi wakubwa (large taxpayers department)	TZS. 41, 935,256,752.75 NA USD 21,048,320.00	TZS. 6, 598,419,473.52 NA USD 746,634	TZS. 5, 277,301,337.31	TZS. 53,810,977,563.58 USD 23,794,954.00
Idara ya Ushuru na forodha (Customs and excise department)	TZS. 696,304,219,416.58	TZS. 1,890,092,298.91	TZS. 87,856,823,935.06	TZS. 788,215,480,248.77 NA USD 25,000

Chanzo: Taarifa ya CAG ya Ukaguzi wa TRA kwa Mwaka wa Fedha Unaoishia Juni 30, 2018

Mheshimiwa Spika, Kama jedwali 2.1 linavyofafanua hapo juu, kiasi kikubwa cha fedha za kodi kilikuwa kimehojiwa na CAG na kilikuwa haikajakusanywa hadi mwaka wa fedha unaoishia Juni 30, 2018. Ni kwa msingi huo Kamati inaendelea kuisisitiza TRA kuboresha mifumo ya ukusanyaji wa kodi na kuzingatia weledi wa hali ya juu ili kuongeza ufanisi wa kiutendaji.

2.2.2 Kutokamilika kwa Usimikaji wa Mifumo Muhimu ya Uendeshaji na Usimamizi wa Shughuli za Bandari kati ya Mwaka 2010 – 2019

Mheshimiwa Spika, Mifumo ya usimamizi wa shughuli za Bandari ni nguzo muhimu katika udhibiti na usimamizi wa mapato yanayotokana na Bandari. Uwepo wa mifumo thabiti unaweza kusaidia ongezeko la mapato ambayo kwa sasa yanakuwa kwa wastani wa 8.7 kwa mwaka.

Mheshimiwa Spika, Kamati imefanya uchambuzi suala la mifumo katika TPA kati ya mwaka 2010 hadi 2019. Kati kipindi hicho, TPA waliingia jumla ya Mikataba kumi na mbili yenye thamani ya kiasi cha **Euro 8,159,761.67 Dola za Marekani 15,625,546** na kiasi cha **shilingi 694,142,960** kwa ajili ya shughuli zinazohusiana na usimikaji wa mifumo. Fedha hizi ni takribani **shilingi 57,566,143,400**.

Mheshimiwa Spika, Mchanganuo wa malipo na Kampuni zilizopewa kazi ya usimikaji mfumo kati ya mwaka 2010 hadi 2019 na kiasi cha kazi

walizotekeleza umefafanuliwa katika Jedwali Na. 2.2 hapa chini: -

Jedwali 2.2: Kampuni zilizopewa kazi ya usimikaji mifumo kati ya mwaka 2010 – 2019

Na.	Jina la Kampuni	Mwaka wa Mkataba	Kiasi cha Mkataba	Kiwango cha Kazi
1.	M/S SAAB PHAEROS BVDA	2010	EURO 127,750	Ulikamilika
2.	M/S SOFT TECH CONSULTANTS LIMITED	2010	TZS. 694,142,960	Haukukamilika, ulisitishwa
3.	M/S SAAB PHAEROS BVDA	2014	EURO 227,000	Ulikamilika
4.	M/S SAAB PHAEROS BVDA	2014	EURO 5,041,533	Haukukamilika, ulisitishwa
5.	M/S BUSINESS CONEXION	2014	USD 1,064,211	Ulikamilika
6.	M/S BUSINESS CONEXION	2014	USD 175,053	Upo katika hatua za kukamilika
7.	M/S AMANDI HOLDING	2014	USD 6,314,576 + USD 1,436,319	Mradi Unatumika bado
8.	M/S SAAB PHAEROS BVDA	2018	EURO 117,148.23	Ulikamilika
9.	M/S TWENTY THIRD CENTURY SYSTEMS	2015	USD 6,635,387.16	Upo katika hatua ya

					kufungwa
10.	M/S SAAB TECHNOLOGIES BVBA	2019 - 2020	-	EURO 233,935.44	Ulikamilika
11.	SAP EAST AFRICA LIMITED	2019-2021		USD 997,647.04	50% kazi inaendelea
12.	M/S SAAB TECHNOLOGIES BVBA	2019-2021		EURO 2,412,395.00	32% kazi inaendelea

Chanzo: Taarifa ya TPA kwa Kamati ya Tarehe 23 Januari, 2020

Mheshimiwa Spika, Kama jedwali Namba 2.2 hapo juu linavyofafanua, Hoja ya Kamati katika suala hili ni kuisitiza umuhimu wa kukamilisha zoezi la usimikaji mifumo kwa wakati ili kuondoa mianya ya upotevu wa mapato ya Serikali. Aidha, kukamilika kwa usimikaji wa mifumo hiyo ni muhimu ili kupata thamani halisi ya fedha kwa malipo yaliyokwishafanyika kati ya mwaka 2010 hadi 2019.

Mheshimiwa Spika, Ni muhimu Serikali ikaangalia jambo hili kwa umakini ikiwa ni pamoja kuitumia Taasisi ya Serikali ya Wakala Mtandao (*E – Government*) kusimamia shughuli hizo ili kuepuka gharama kuongezeka.

2.2.3 Kutokuwepo kwa Makubaliano ya Mkopo kati ya Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF) na Chuo Kikuu cha Dodoma na Kupungua kwa Mtaji wa Mfuko

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi wa Kamati katika taarifa ya hesabu zilizokaguliwa za Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF) kwa mwaka wa fedha unaoishia tarehe 30 Juni, 2018 ilibainika kuwa NHIF hawakuwa na Mkataba wa mkopo wa kimaandishi (*Witten loan agreement*) na Chuo Kikuu cha Dodoma. Mkopo unaohusika ni ule unaohusu ujenzi wa Hospitali ya Benjamini Mkapa.

Mheshimiwa Spika, Mkopo huo ulitolewa kwa maelekezo kwamba kutatolewa dhamana ya Serikali (*Government guarantee*). Hata hivyo, hadi Bodi na Menejimenti ya NHIF inafika mbele ya Kamati⁷, dhamana hiyo ilikuwa haijatolewa. Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2017, deni la mkopo huo lilifikia jumla ya **shilingi 82,736,176,217**.

Mheshimiwa Spika, Pamoja na uwepo wa jitihada za Bodi ya NHIF kufuatilia suala hilo Serikalini, lakini hadi

⁷ Rejea Kikao cha Kamati na Bodi na Menejimenti ya NHIF cha tarehe 28 Agosti, 2019 - Dodoma

sasa halijapata ufumbuzi. Hivyo ni muhimu hoja hii ikafanyiwa kazi kwa haraka ili kuhakikisha uwekezaji huo mkubwa na muhimu uliofanyika unaonekana dhahiri katika vitabu vya hesabu za NHIF kwa kuzingatia taratibu za kijasibu na Sheria za Nchi.

Mheshimiwa Spika, Hoja ya pili katika NHIF ni kupungua kwa mtaji wa Mfuko kunakotokana na kuongezeka kwa gharama za malipo ya matibabu na udanganyifu unaofanywa na watoa huduma za afya. Pamoja na kuongezeka kwa makusanyo ya michango kila mwaka, taarifa ya CAG ilibaini kuwa gharama za matibabu zinazotolewa kwa wachangiaji wa hiyari⁸ ni kubwa ukilinganisha na mapato yanayokusanywa kutoka kwa Wanachama hao.

Mheshimiwa Spika, Hivyo ni muhimu NHIF ikaendelea kuboresha taratibu za uchangiaji ili kuongeza mtaji wa Mfuko ili kuendana na ongezeko kubwa la gharama za matibabu pamoja na kuchukua hatua za kudhibiti malipo hewa na kudhibiti gharama za matibabu kutoka kwa watoa huduma wa afya.

⁸ Wanachama wa hiyari ni Wanachama wa Mfuko ambao hawapo katika mfumo rasmi wa ajira kama Watoto walio chini ya miaka 18, watumishi wa madhehebu ya kidini, Wajasiriliamali katika vikundi na Wanafunzi.

2.2.4 Changamoto za Utendaji katika Shirika la Madini la Taifa (STAMICO)

Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha ulioishia Juni 30, 2018 CAG alishindwa kutoa maoni ya ukaguzi katika Shirika la Madini la Taifa (*Disclaimer of opinion*). Hii ni mojawapo ya hati ya ukaguzi ambayo hutolewa pindi Mkaguzi anaposhindwa kupata taarifa za muhimu za kukamilisha ukaguzi wake na hivyo kukwazwa kwa mawanda ya ukaguzi. Jambo hili limeenda sambamba na kuongezeka kwa hasara ya Shirika kutoka **shilingi 715, 621, 000** (Juni, 2017) hadi **shilingi 2,387,167,000** (Juni, 2018).

Mheshimiwa Spika, Masuala ya msingi yaliyosababisha STAMICO kupata hati husika ya ukaguzi ni kama ifuatavyo: -

- a) Kutojumuishwa kwa taarifa za hesabu za Kampuni Tanzu za STAMIGOLD Limited na *Kyerwa Tin Company Limited* katika hesabu jumuiifu za STAMICO. Jambo hili ni kinyume na Kanuni⁹Namba 10 ya Kanuni za uandaaji wa hesabu kimataifa. Ni kwa msingi huo, hali halisi ya mali na

⁹ IFRS 10

madeni ya Kampuni hizo tanzu haijulikani hadi sasa.

b) Suala la pili katika STAMICO ni kuwa thamani ya jumla ya **shilingi bilioni 33** ambayo ni thamani ya uwekezaji uliofanywa na STAMICO katika Kampuni tanzu haina uhalisia. CAG alishindwa kupata uthibitisho wa kutosha wa thamani hiyo kutokana na kutokuwepo na taarifa sahihi za uwekezaji.

Mheshimiwa Spika, Kutokana na dosari hizo za kiuwekezaji, hali ya ufanisi wa STAMICO imekuwa ni changamoto kubwa. Uchambuzi wa Kamati umebaini kuwa, hadi sasa STAMICO imeshindwa kubaini iwapo inapata hasara au faida katika uwekezaji iliofanya katika mgodi wa *Buckreef Gold Company Limited*. Uwekezaji huu ulianza tangu mwaka 2011. Kutokutambua faida au hasara kutokana na uwekezaji wa hisa katika mgodi huo ni kinyume na matakwa ya Kanuni za Kimataifa za Ukaguzi ¹⁰(IAS) na hivyo kukwamisha jitihada za kuongeza faida kwa Serikali.

¹⁰ IAS 28

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi wa Kamati ulibaini pia kuwa STAMICO ilikuwa haijafanya tathmini ya makubaliano baina yake na Kampuni ya Tanzanite One Mining Company ili kubaini iwapo makubaliano yao ni ya uendeshaji wa pamoja wa mgodi (*Joint operation*) au ni makubaliano ya ubia (*Joint venture*). Ikumbukwe kwamba, matakwa ya Kanuni za uandaaji wa hesabu kimataifa ¹¹(IFRS) yanaelekeza masuala hayo mawili yatolewe taarifa tofauti ili kutoa taswira halisi ya ufanisi wa Kampuni. Ni kwa msingi huo, taswira ya ufanisi wa STAMICO haiko bayana.

Mheshimiwa Spika, Changamoto nyingine inayokwaza ufanisi wa STAMICO ilikuwa ni kwa Shirika hilo kushindwa kutambua asilimia 10 ya thamani ya uwekezaji wake katika Kampuni ya Itetemia. Kwa STAMICO kushindwa kutambua jambo hili, kunaashiria kwamba STAMICO haipati faida stahiki zinazotokana na shughuli za uchimbaji zinazofanywa na Kampuni ya Itetemia Mining Company. Aidha, jambo hili pia

¹¹ IFRS 11 (Joint Agreements)

lindaenda kinyume na matakwa ya Kifungu cha 39 cha Kanuni za Ukaguzi za Kimataifa ¹²(IAS).

2.2.5 Dosari katika Usimamizi wa Ujenzi wa Vyuo vya Ualimu katika Fungu 46 - Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

Mheshimiwa Spika, Taarifa ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) imebainisha dosari kubwa katika usimamizi wa shughuli za ujenzi na ukarabati wa majengo katika vyuo mbalimbali vya Ualimu hapa Nchini. Shughuli hizo za ukarabati zimekuwa zikitekelezwa na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia – Fungu 46.

Mheshimiwa Spika, Kamati imefanya uchambuzi wa kina wa Miradi hiyo ya ukarabati na ujenzi kwa mwaka 2017/2018 na kubaini dosari ambazo zinaweza kuisababishia Serikali hasara na kutopata thamani halisi ya fedha. Miradi hiyo na ufafanuzi wake ni kama ifuatavyo: -

¹² IAS 39 (Financial Instruments: Recognition and Measurement)

a)Mradi wa Ujenzi wa Bwalo katika Chuo cha Ualimu Mpuguso

Mkataba wa Mradi huu uliingiwa kati ya Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia na Kampuni ya *M/S Lukolo Company Limited* kwa Mkataba Namba ME-024/CTR/HQ/2015-2016/11 lot 2 wenye thamani ya **shilingi 3,814,349,468** kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa chuo cha Ualimu Mpuguso.

Hadi mwezi Novemba, 2019 ambapo CAG alienda kufanya uhakiki wa Mradi alibaini kuwa Mkandarasi hakuwa katika eneo la kazi na hakuna kazi iliyokuwa inafanyika. Jambo hili linaashiria kutochukuliwa kwa hatua za haraka na uongozi wa Wizara ili kuondoa mkwamo katika ujenzi na ukarabati wa majengo husika hivyo kusababisha hasara kwa Serikali Aidha, kuchelewesha ujenzi kutokana na dosari za usimamizi kumesababisha ongezeko la gharama za ujenzi.

b)Mradi wa Ujenzi na Ukarabati wa Chuo cha Ualimu Kitangali

Katika Mradi huu, Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia iliingia Mkataba na Kampuni ya *G.E Engineering Construction Limited*, Mkataba wenye Namba ME-024/CTR/HQ/2015 kwa gharama za **shilingi 2,167,873,042**. Mradi huu ulihusisha ujenzi wa nyumba za watumishi saba na Bwalo la Wanafunzi na ulitakiwa kukamilika katika kipindi cha miezi 20.

Hata hivyo, uhakiki wa CAG uliofanyika mwezi Novemba 2018 ulibaini ucheleweshaji wa ujenzi wa Mradi husika. Mathalani, ilibainika kuwa ujenzi wa nyumba za watumishi ulichukua zaidi ya ¹³miezi tisa ya ziada kinyume cha Mkataba. Dosari hizi kwa kiasi kikubwa zilitokana na usimamizi duni wa Wizara katika utekelezaji wa Mradi husika.

¹³ Rejea Kifungu 17.1 cha General Conditions of the Contract (GCC)

c)Mradi wa Ujenzi na Ukarabati wa Chuo cha Ualimu Shinyanga

Taarifa ya ukaguzi inabainisha kuwa, Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia iliingia Mkataba na Kampuni ya *M/S AFRIQ Engineering and Construction Co. Ltd* wenye gharama ya **shilingi 4,891,555,788** mnamo mwaka 2015/2016. Mkataba huo wenye Namba ME-024/CTR/HQ/2015-2016/13(LOT2) ulikuwa ni kwa ajili ya ujenzi wa majengo sita ikihusisha madarasa mawili, mabweni mawili, maktaba, ukumbi wa mihadhara, ukarabati wa mabweni na jiko.

Mradi huu ulianza tarehe 22 Agosti, 2016 na ulitakiwa kukamilika ndani ya kipindi cha wiki themanini (tarehe 04 Aprili, 2018). Hata hivyo, hadi wakati wa ukaguzi, mwezi Novemba, 2018 Mradi ulikuwa umezidisha wiki ishirini na nane za utekelezaji na ulikuwa umetekelezwa kwa asilimia sitini tu. Jambo hili linaendelea kudhihirisha mapungufu katika usimamizi wa Mikataba katika Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia.

Mheshimiwa Spika, Kama uchambuzi wa Kamati unavyotanabaisha hapo juu, Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia inatakiwa kuongeza jitihada za usimamizi wa Mikataba. Ucheleweshaji wa utekelezaji wa Mikataba unaongeza gharama za ujenzi na kuisababishia Serikali hasara.

2.2.6 Kutokamilika kwa Muda Mrefu kwa Baadhi ya Miradi ya Shirika la Nyumba la Taifa (NHC)

Mheshimiwa Spika, Shirika la Nyumba la Taifa (NHC) lina dhima kuu ya kujenga nyumba za biashara na makazi na kisha kuziua hapa Nchini. Masuala ya msingi ambayo NHC hutakiwa kuzingatia katika uwekezaji ni pamoja na marejesho ya mtaji uliotumika kuwekeza (ROI)¹⁴, muda wa marejesho ya uwekezaji na masuala mengineyo ya kiuchumi kwa wakati husika.

Mheshimiwa Spika, Kamati imebaini uwepo wa Miradi kadhaa ya NHC ambayo imesimama kwa muda mrefu na hivyo kuwepo kwa viashiria vya Serikali kupata hasara siku zijazo. Mradi wa kwanza ni wa

¹⁴ Return on Investment (ROI)

nyumba (711-1) uliopo Kawe – Dar es Salaam wenye thamani ya **shilingi bilioni 142.55**. Mradi huu umesimama tangu mwanzoni mwa mwaka 2017 kutokana na ukosefu wa fedha. Mradi mwingine ni wa ujenzi wa Victoria Palace wenye thamani ya **shilingi bilioni 34.14**. Mradi huu umesimama tangu mwaka 2017, ambapo pamoja na kusimama CAG alibaini ongezeko la gharama kwa zaidi ya **shilingi bilioni 6.86** ambalo anakiri hazikutolewa maelezo ya msingi¹⁵.

Mheshimiwa Spika, Mradi mwingine ni wa nyumba (711-2) ambao upo eneo la Kawe – Dar es Salaam wenye thamani ya **shilingi bilioni 103**. Mradi huu umesimama tangu mwaka 2017 kutokana na ukosefu wa fedha. Hadi Mradi huu unasimama ulikuwa umetekelezwa kwa kiasi cha asilimia thelathini na kutumia jumla ya **shilingi bilioni 34.7**.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilipata fursa ya kutembelea Miradi hiyo mitatu na kuona hali halisi ya utekelezaji wake. Hali ya Miradi hiyo sio ya kuridhisha

¹⁵ Rejea aya ya 4 ya Taarifa ya CAG kuhusu Mashirika ya Umma kwa mwaka wa fedha unaoishia tarehe 30 Juni, 2018 Uk. 147.

kwa sasa ukizingatia ukweli kwamba imesimama kwa muda mrefu.

Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa Miradi na (711-1) na (771 – 2), uwezekano wa NHC kupata hasara endapo itavunja Mkataba na Wakandarasi ni kubwa. Mathalani, taarifa ya CAG inafafanua kuwa NHC watalazimika kuwalipa Wakandarasi **shilingi bilioni 99.99** kama gharama za kuvunjwa Mkataba. Aidha, NHC watalazimika kurejesha **shilingi bilioni 2.6** kwa Wateja waliokwishaanza kulipia manunuzi ya nyumba hizo hapo awali.

Mheshimiwa Spika, Ni dhahiri kuwa utekelezaji wa Miradi hiyo ulianza bila kufanyika upembuzi wa kina hali iliyosababisha gharama za Miradi kuongezeka. Aidha, kuna viashiria vya kutowajibika ipasavyo kwa uliokuwa uongozi wa NHC katika kuhakiki gharama za Miradi hiyo. Hata hivyo, kuna umuhimu wa kuangalia namna bora ya kukamilisha Miradi hiyo ili kuepusha hasara kubwa ambayo NHC inaweza kupata hapo baadaye.

Mheshimiwa Spika, Kamati inasisitiza umuhimu wa kuangalia mkakati bora wa kukwamua Miradi hiyo

kwa kulenga kupunguza hasara ambayo tayari imepatikana (*Loss reduction strategy*).

2.2.7 Ucheleweshaji wa Utekelezaji wa Miradi ya Wakala wa Majengo Tanzania (TBA)

Mheshimiwa Spika, Wakala wa Majengo Tanzania (TBA) ilipewa majukumu ya ujenzi wa majengo na Taasisi mbalimbali za Serikali kwa mikataba yenye gharama za takribani **shilingi 24,068,482,278**¹⁶. Uchambuzi wa Kamati umebaini na kuthibitisha ucheleweshaji wa utekelezaji wa Miradi husika.

Mheshimiwa Spika, Katika kushughulikia hoja ya TBA kutokamilisha Miradi kwa wakati, Kamati ilibaini dosari zifuatazo ambazo ndio sababu za kutokuwepo na ufanisi wa kutosha katika Wakala husika: -

- a) Katika baadhi ya Miradi, vifaa vya ujenzi vilivyotolewa havikuwa vimepimwa na Wahandisi wa Miradi kwa kuzingatia makisio ya gharama za ujenzi (BOQ)¹⁷. Tafsiri ya jambo hili ni kwamba, thamani ya gharama zilizokuwa zinatolewa katika

¹⁶ Rejea Ukurasa wa 140 wa Taarifa ya CAG kuhusu ukaguzi wa Hesabu za Serikali Kuu kwa Mwaka wa Fedha unaoishia tarehe 30 Juni, 2018.

¹⁷ Bill of Quantities

Miradi mingi ya TBA hazikuwa zinaakisi kazi iliyokuwa imefanyika hivyo kuleta ugumu wa kufanyika malipo kwa wakati.

b) Kuhamishwa kwa vifaa vya ujenzi kutoka Mradi mmoja kwenda Mradi mwingine. Jambo hili limesababisha ucheleweshaji wa kukamilika Miradi mingi kwa muda uliopangwa.

c) Upungufu mkubwa wa wataalamu na vifaa. Kwa mfano, Kamati ilibaini kuwa Miradi miwili ilikuwa inasimamiwa na Mratibu mmoja kwa wakati mmoja. Aidha, katika Miradi mingi vifaa vya ujenzi vilikuwa vinachangiwa kwa wakati mmoja.

Mheshimiwa Spika, Taarifa ya CAG imebainisha baadhi ya Miradi ambayo TBA imeshindwa kukamilisha kwa wakati. Mfano ni Mradi wa ujenzi wa nyumba za “*Magomeni quarters*” wenye thamani ya **shilingi bilioni 20** na Mradi wa ujenzi wa nyumba za Askari Magereza - Ukonga Dar es Salaam wenye thamani ya **shilingi bilioni 10**. Katika Mradi wa nyumba za Askari Magereza Ukonga, Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania aliamua Mradi

huo utekelezwe na Jeshi baada ya TBA kushindwa kuutekeleza ipasavyo.

Mheshimiwa Spika, Miradi hiyo miwili ilianza kutekelezwa tarehe 01 Oktoba, 2016 na mwezi Machi, 2017 mtawalia. Aidha, Miradi yote miwili ilitakiwa kukamilika tarehe 15 Februari, 2018 na tarehe 05 Juni, 2018 mtawalia.

Mheshimiwa Spika, Mwezi Januari, 2019 uhakiki wa CAG katika Miradi husika ulibaini dosari kadhaa. Mathalani, katika Miradi yote ilibainika hali ya utekelezaji wa Miradi ilikuwa katika hatua ya kuweka zege katika ghorofa ya kwanza na ya nne. Hali hii ilikwenda kinyume na Mkataba kwani kwa kipindi hicho muda wa utekelezaji wa Miradi husika ulikuwa umekwishakamilika.

Mheshimiwa Spika, Miradi mingine inayotekelezwa na TBA na ambayo ina dosari za utekelezaji ni pamoja na ujenzi wa Ofisi ya Mkuu wa Mkoa Songwe, Makao Makuu ya TANROADS - Dodoma, Jengo la Tume ya Maadili - Dodoma, Jengo la Tume ya Uchaguzi – Dodoma, Jengo la Halmashauri ya Mji – Tarime, Jengo

la Halmashauri ya Wilaya – Butiama na ujenzi wa Hospitali ya Rufaa – Geita.

2.2.8 Uwekezaji Uliofanywa na NSSF Katika Hisa za Vodacom Unaotoa Faida Ndogo Ukilinganisha na Dhamana za Serikali

Mheshimiwa Spika, Mwongozo¹⁸ wa Uwekezaji katika Mifuko ya Hifadhi ya Jamii unaelekeza kwamba, Mifuko iwekeze katika maeneo ambayo faida zake ni kubwa kuliko hati fungani (Dhamana) za Serikali. Aidha, kwa maeneo ambayo faida yake ni ndogo kuliko dhamana za Serikali, Mfuko husika utatakiwa kupata idhini ya Benki Kuu ya Tanzania (BOT) kabla ya kuwekeza katika maeneo hayo.

Mheshimiwa Spika, Taarifa ya CAG imebainisha kuwa mnamo tarehe 05 Aprili, 2017 NSSF iliomba ridhaa ya BOT ili kuwekeza katika hisa za Vodacom ambazo faida yake ilikuwa chini ukilinganisha na dhamana za Serikali. Hata hivyo, kabla ya ridhaa husika kutolewa, tarehe 10 Aprili, 2017 Bodi ya NSSF iliidhinisha Mfuko kutumia kiasi cha **shilingi bilioni 40** katika kuwekeza

¹⁸ Kifungu cha 9(1) na (2) cha Mwongozo wa Uwekezaji wa Mifuko ya Jamii wa Mwaka 2015.

katika ununuzi wa hisa za Vodacom bila ya kupata kibali cha BOT.

Mheshimiwa Spika, Mnamo tarehe 20 Aprili, 2017, BOT ilikataa kuidhinisha uwekezaji huo kwa msingi kuwa faida itakayopatikana ni ndogo ukilinganisha na faida ambayo NSSF ingepata kwa kununua dhamana za Serikali. Mathalani, endapo NSSF wangewekeza kwenye dhamana za muda mfupi (*Treasury bills*) zingetoa faida ya **15%** na zile za muda mrefu (*Bonds*) kwa miaka mitano zingetoa faida kwa **17.92%**

Mheshimiwa Spika, Faida zilizofafanuliwa hapo juu ni tofauti na faida ya **2%** ambayo NSSF inapata kwa mwaka kwa kuwekeza katika hisa za Vodacom. Kwa msingi huo, uwekezaji husika ulikiuka mwongozo wa uwekezaji wa Mifuko ya Hifadhi ya Jamii na una athari katika kutengeneza faida kwa Shirika.

SEHEMU YA TATU

3.0 MAONI NA MAPENDEKEZO

3.1 Maelezo ya jumla

Mheshimiwa Spika, Kutokana na uchambuzi wa Taarifa ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuhusu ukaguzi wa Hesabu za Serikali Kuu na Mashirika ya Umma kwa mwaka wa fedha unaoishia tarehe 30 Juni, 2018, Kamati ina maoni na mapendekezo kama ifuatavyo: -

3.2 Maoni

Mheshimiwa Spika, Maoni ya Kamati yanazingatia jukumu la Bunge kuwa chombo mahsusi cha usimamizi wa matumizi ya fedha za umma. Kwa mantiki hiyo, Kamati ina maoni yafuatayo: -

Mheshimiwa Spika, Kamati ina maoni kuwa, kwa Maazimio ya Bunge kwa Taarifa ya Kamati ya mwaka uliopita, Serikali imefanya jitihada kubwa kutekeleza ushauri na Maazimio ya Bunge. Pamoja na jitihada zinazoendelea kuchukuliwa na Serikali, ni muhimu ushauri na mapendekezo ya Kamati za Bunge yakaendelea kuzingatiwa na Serikali ili kuondoa

mianya yote ya upotevu wa fedha za umma katika Serikali Kuu na Mashirika ya Umma.

Mheshimiwa Spika, Aidha, Kamati inaendelea kuisitiza kuwa, ni muhimu Taasisi za Serikali zikafanyia kazi kwa wakati hoja za ukaguzi zinazokuwa zimeibuliwa na Mdhimiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG). Jambo hili lifanyike sambamba na uchukuaji wa hatua za kisheria na kinidhamu kwa wahusika wanaokuwa wamethibitika kuhusika kwa namna moja au nyingine katika ubadhirifu wa fedha za umma.

3.3 Mapendekezo

Mheshimiwa Spika, Mapendekezo ya Kamati yametolewa kwa kuzingatia ukubwa wa athari ya hoja inayohusika, matokeo yenye kuambatana na hoja husika, uwezekano wa hoja kujirudia na hatua zinazotakiwa kuchukuliwa kushughulikia hoja husika ¹⁹(*Risk levels*).

¹⁹ Grouping of different risks according to their estimated cost of likely impact, likelihood of occurrence and countermeasures required

Mheshimiwa Spika, Mapendekezo ya Kamati ni yale yanayolenga hoja zenye athari ya juu (*High risk issues*) na hivyo kuhitaji utekelezaji wa haraka ili kuondoa matumizi yasiofaa ya fedha za umma katika Taasisi za Serikali.

3.3.1 **Kuhusu Hali ya Ufanisi wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA)**

KWA KUWA, Kamati imefafanua kuhusu dosari za kiutendaji (*Inefficiency issues*) katika Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) pamoja na ucheleweshaji wa maamuzi ya rufaa za kodi Bodi na Baraza husika;

NA KWA KUWA, Dosari hizo zimesababisha kutokukusanywa kwa mapato stahiki ya kodi kama yalivyofafanuliwa katika jedwali Na. 2.1;

KWA HIYO BASI, Ili kuongeza ufanisi wa makusanyo ya kodi, Bunge linaazimia kwamba: -

- a) Serikali iziboreshe na kuziongezea uwezo Bodi ya Rufaa za Kodi na Baraza la Rufaa za Kodi kwa kuteua Wenyeviti, Makamu Wenyeviti na Wajumbe wa kutosha ili kuziwezesha Taasisi hizi kufanya vikao vya kusikiliza na kuhitimisha kesi za kodi kwa wakati. Aidha, Serikali itoe bajeti ya

kutosha kwa ajili ya Taasisi hizi ili zifanye kazi zake kwa wakati na kwa ufanisi. Hatua hizi zitasadia kupunguza mlundikano wa kesi za kodi zilizokaa muda mrefu bila kuhitimishwa;

b) TRA iwaongeze uwezo na ujuzi wafanyakazi wote wanaohusika na ukaguzi na ukadiriaji wa kodi kupitia mafunzo mbalimbali yatakayowawezesha kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi na hivyo kuongeza mapato ya Serikali kwa kukadiriwa kodi kwa usahihi; na

c) Serikali iongeze jitihada katika ukusanyaji wa kodi ambazo hazijalipwa na Walipa kodi. Jambo hili linaweza kufanikiwa kwa kuboresha na kukiongezea uwezo Kitengo cha ukusanyaji wa madeni na mikakati ya kuhakikisha kuwa kodi zote zinakusanywa kwa wakati baada ya kufanyiwa makadirio au uthamini hivyo kuzuia ulimbikizaji wa kodi.

3.3.2 Usimikaji wa mifumo muhimu ya uendeshaji na usimamizi wa shughuli za TPA

KWA KUWA, Kamati imebainisha changamoto ya kukamilika kwa wakati mchakato wa usimikaji mifumo muhimu ya usimamizi na uendeshaji wa shughuli za TPA;

NA KWA KUWA, Kutokamilika mwa mifumo hiyo kunaweza kutoa mianya ya upotevu wa mapato muhimu kwa Taifa;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba: -

- a) Serikali itumie Taasisi ya Umma ya Wakala Mtandao (*E – Government*) kusimamia na kuratibu shughuli zinazoendelea za uwekaji mifumo ya TPA. Jambo hili litasaidia kuweka uwajibikaji na kupunguza gharama ambazo Serikali imekwishaingia hadi sasa; na
- b) Kumuomba Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kwa kadri atakavyoona inafaa, kufanya ukaguzi wa ufanisi (*Performance audit*) wa shughuli zinazohusu ununuzi na usimikaji wa mifumo katika Taasisi za Umma. Ukaguzi huu

utakuwa muhimu ili kutoa mwongozo na ushauri kwa Taasisi za Umma katika manunuzi ya mifumo ili kuepuka gharama zisizo za lazima kwa siku zijazo.

3.3.3 **Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF)**

KWA KUWA, Taarifa ya CAG imebainisha kutokuwepo kwa makubaliano ya kimaandishi ya mkopo (*Written loan agreement*) wa **shilingi 82,736,176,217** kati ya NHIF na Chuo Kikuu Dodoma kuhusiana na ujenzi wa Hospitali ya Benjamini Mkapa, pamoja na kupungua kwa hali ya mtaji wa Mfuko;

NA KWA KUWA, Kutokuwepo kwa makubaliano hayo ni dosari ya kiuhasibu katika Hesabu za Mfuko, na pia kupungua kwa hali ya mtaji kunaathiri uwezo wa kifedha wa Mfuko kutekeleza wajibu wake wa Kisheria;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba: -

- a) Bodi ya Wakurugenzi ya NHIF na Bodi ya Wakurugenzi ya Hospitali ya Benjamini Mkapa wafuatilie kwa karibu Serikalini suala la makubaliano ya kimaandishi ya mkopo wa ujenzi

wa Hospitali ya Benjamini Mkapa ili kufunga hoja husika;

- b) Kuhusu mtaji wa mfuko, NHIF ihakikishe kunakuwepo mwenendo mzuri wa Mfuko, kwa kuongeza udhibiti na ufuatiliaji wa kiwango cha madai ya huduma ili kuepuka madai hewa ambayo yanaathiri shughuli za Mfuko; na
- c) NHIF iendelee kufanya tafiti mbalimbali za kuboresha huduma zake ikiwa ni pamoja na kuangalia uwezekano wa kuwekeza asilimia fulani ya michango ya wanachama ili uwekezaji huo uje kusaidia malipo ya huduma za afya kwa wanachama pindi watakapostaafu.

3.3.4 Kuhusu Utendaji wa Shirika la Madini la Taifa (STAMICO)

KWA KUWA, Taarifa ya Ukaguzi katika Shirika la Madini la Taifa (STAMICO) imebainisha dosari kubwa za kiutendaji ikiwa ni pamoja na CAG kutoa “*disclaimer of opinion*” katika Hesabu za Shirika;

NA KWA KUWA, Dosari hizo zimesababisha Serikali kutopata faida stahiki kama gawio na kodi

mbalimbali kutoka kwa STAMICO na Kampuni zake Tanzania;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba: -

- a) Serikali kupitia Ofisi ya Msajili (TRO) wa Hazina iimarisha usimamizi wa karibu wa STAMICO ikiwa ni pamoja na kufanya tathmini ya shughuli za utendaji wa kila siku wa Shirika hilo;
- b) Serikali ifanye mapitio ya Mikataba yote ambayo STAMICO imeingia na Kampuni Tanzania ili kuhakikisha makubaliano katika Mikataba yanatekelezwa ipasavyo na masharti hasi yanaondolewa; na
- c) STAMICO ifanye uthamini wa mali zake ili kutambua thamani halisi ya mali za Kampuni kwa sasa.

3.3.5 **Shirika la Nyumba la Taifa (NHC)**

KWA KUWA, Taarifa ya CAG imebainisha uwepo wa Miradi mingi iliyo chini ya NHC ambayo imeshindwa kukamilika kwa wakati;

NA KWA KUWA, Kutokamilika kwa Miradi hiyo kumeongeza gharama za ujenzi na kuisababishia Serikali hasara kubwa, kutopatikana kwa thamani

halisi ya fedha iliyowekezwa na pia kuwepo kwa uwezekano wa NHC kushtakiwa na Wakandarasi;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba: -

- a) Serikali iangalie namna bora ya kuiwezesha NHC kukamilisha Miradi ambayo ilikuwa katika hatua za mwisho za utekelezaji ili kupunguza hasara ambayo tayari imepatikana; na
- b) Serikali iendelee na uchunguzi wa kina wa Miradi yote ya NHC ili kubaini dosari zilizopo katika Miradi husika. Baadhi ya Miradi imebainika kuwa ilitekelezwa kwa gharama zisizo halisia na usimamizi wake haukuwa na ufanisi.

3.3.6 Kutokamilika kwa wakati kwa Miradi ya TBA

KWA KUWA, Kamati imebainisha hali ya kutokamilika kwa wakati kwa Miradi inayotekelezwa na TBA hapa Nchini;

NA KWA KUWA, Kutokamilika kwa Miradi hiyo kunaisababishia Serikali hasara kwa kuongeza gharama za ujenzi na kuwanyima Wateja fursa za kutumia Miradi husika kwa wakati mwafaka;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba: -

- a) TBA waboreshe na kuimarisha Kitengo cha usimamizi wa utekelezaji wa Miradi ili kuhakikisha miradi yote inaanza na kukamilika kwa kuzingatia muda uliokubalika Kimkataba; na
- b) TBA wabuni utaratibu wenye ufanisi wa udhibiti wa mifumo ya ndani katika utekelezaji wa Miradi hasa katika eneo la matumizi ya fedha, vifaa vya ujenzi na rasilimali watu ili kuharakisha utekelezaji wa Miradi.

3.3.7 Shirika la Taifa la Hifadhi ya Jamii (NSSF)

KWA KUWA, Uchambuzi wa Kamati katika Taarifa ya CAG ulibaini kuwa uwekezaji wa NSSF katika hisa za Vodacom haukuzingatia mwongozo wa Uwekezaji wa Mifuko ya Hifadhi ya Jamii;

NA KWA KUWA, Uwekezaji huo unatoa riba ndogo kuliko riba inayotolewa na dhamana za Serikali hivyo kuikosesha NSSF mapato stahiki;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Serikali ifanye uchunguzi wa kina wa suala hili na kuchukua hatua stahiki kwa kuzingatia matokeo ya uchunguzi.

3.3.8 Usimamizi wa Mikataba ya Ujenzi katika Wizara ya Elimu , Sayansi na Teknolojia

KWA KUWA, Kamati imebaini mapungufu katika usimamizi wa shughuli za ujenzi na ukarabati wa vyuo vya Ualimu unaotekelezwa katika Fungu – 46 Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia;

NA KWA KUWA, Mapungufu hayo yamesababisha ongezeko la gharama za ujenzi na hivyo kuisababishia Serikali hasara na pia kutofikiwa kwa malengo ya Wizara;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba; Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia iimarisha Kitengo cha usimamizi wa Mikataba ya ujenzi na ukarabati. Aidha, majengo yote ambayo yapo katika hatua mbalimbali za ujenzi yakamilike na taarifa zitolewe kwa CAG.

SEHEMU YA NNE

4.0 HITIMISHO

4.1 Shukurani

Mheshimiwa Spika, Taarifa ya Kamati imefafanua kwa kina changamoto na dosari mbalimbali yaliyojitokeza katika Hesabu za Serikali Kuu na Mashirika ya Umma kwa mwaka wa fedha wa 2017/2018 na kutoa mapendekezo ya namna ya kuondoa mapungufu hayo kwa lengo la kuhimiza uwajibikaji katika matumizi ya fedha za Umma.

Mheshimiwa Spika, Napenda kutumia fursa hii kukushukuru wewe binafsi kwa uongozi wako makini ambao umeiwezesha Kamati yangu kutekeleza majukumu yake bila vikwazo kwa kutoa maelekezo na miongozo thabiti pale Kamati ilipohitaji msaada wako. Aidha, namshukuru Naibu Spika Mhe. Dr. Tulia Ackson pamoja na Wenyeviti wote wa Bunge kwa kukusaidia kuongoza Bunge letu kwa ufanisi.

Mheshimiwa Spika, Nawashukuru wajumbe wote wa Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali kwa

kutekeleza majukumu ya Kamati hii kwa uadilifu na weledi mkubwa.

Mheshimiwa Spika, Naomba kuwatambua Wajumbe hao kama ifuatavyo: -

1. Mhe. Naghenjwa Livingstone Kaboyoka, Mb -

Mwenyekiti

2. Mhe. Aeshi Khalfan Hilary, Mb - **M/Mkiti**

3. Mhe. Felister Aloyce Bura, Mb

4. Mhe. Dkt. Shukuru Kawambwa, Mb

5. Mhe. Dkt. Hadji Hussein Mponda, Mb

6. Mhe. Jamal Kassim Ali

7. Mhe. Hussein Abraham Makungu, Mb

8. Mhe. Livingstone Joseph Lusinde, Mb

9. Mhe. Musa Bakari Mbarouk, Mb

10. Mhe. Stanslaus Shing'oma Mabula, Mb

11. Mhe. Hassan Elias Masala, Mb

12. Mhe. Ignas Aloyce Malocha, Mb

13. Mhe. Ali Salim Khamisi, Mb

14. Mhe. Omar Mohamed Kigua, Mb

15. Mhe. Khadija Nassir Ali, Mb

16. Mhe. Mariam Nassoro Kisangi, Mb

17. Mhe. Maida Hamad Abdallah, Mb

18. Mhe. Josephine Tabitha Chagula, Mb
19. Mhe. Abdallah Haji Ali, Mb
20. Mhe. Aysharose Ndogholi Matembe, Mb
21. Mhe. Juma Hamad Omar, Mb
22. Mhe. Allan Joseph Kiula, Mb
23. Mhe. Rashid Abdallah Shangazi, Mb
24. Mhe. Rhoda Edward Kunchela, Mb
25. Mhe. Kiswaga Boniventura Destery, Mb
26. Mhe. Joyce Bitu Sokombi, Mb
27. Mhe. Anatropia Lwehikila Theonest, Mb
28. Mhe. Oliver Daniel Semuguruka, Mb

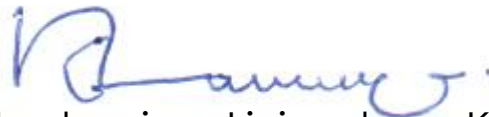
Mheshimiwa Spika, Napenda kumshukuru Katibu wa Bunge Ndugu Stephen Kagaigai kwa ushauri wake kwa Kamati pale alipotakiwa kufanya hivyo. Natoa Shukurani kwa Idara ya Kamati za Bunge kwa kuratibu shughuli za Kamati, kupitia kwa Mkurugenzi Ndugu Athuman Hussein, Mkurugenzi Msaidizi Ndugu Michael Chikokoto, Makatibu wa Kamati Ndugu Erick Maseke na Ndugu Wilfred Magova.

Mheshimiwa Spika, Mwisho Kamati inatambua na kuthamini ushirikiano mkubwa ilioupata kutoka kwa Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali,

Charles Kichere, Mhasibu Mkuu wa Serikali (AcGen) Ndugu Francis Mwakapalila na Msajili wa Hazina (TR) Ndugu Athuman Mbutuka. Aidha naishukuru Kurugenzi ya Usimamizi wa mali za Serikali (DGAM) kwa kuendelea kuisadia Kamati katika utekelezaji wa shughuli zake kwa weledi na ufanisi.

4.2 Hoja

Mheshimiwa Spika, Nawashukuru Waheshimiwa Wabunge wote kwa kunisikiliza. Naomba kutoa Hoja.

Mhe. Naghenjwa Livingstone Kaboyoka, Mb

MWENYEKITI

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA

HESABU ZA SERIKALI (PAC)

29 Januari, 2020